

CÔNG NHÂN

CALIFORNIA CÓ QUYỀN

Là một công nhân quyền của bạn được Cơ Quan Thực Thi Tiêu Chuẩn Lao Động (Division of Labor Standards Enforcement, viết tắt là DLSE) thuộc Sở Lao Động Tiểu Bang California thực thi và bảo vệ. Cơ quan DLSE điều tra và giải quyết các khiếu nại về kỳ thị, lương bổng, trẻ em lao động, giờ làm việc, và điều kiện làm việc.

Dù bạn là một công nhân có giấy tờ chứng minh di trú hợp lệ hay không ở California bạn cũng có quyền được bảo vệ bởi luật pháp của tiểu bang về việc trả tiền cho các công việc đã làm. Chánh sách của Sở Lao Động của tiểu bang California là không hỏi han gì về tình trạng di trú của bạn.

Sau đây là một số quyền bảo vệ điều kiện làm việc của bạn:

1 **Quyền được trả tiền lương tối thiểu.** Bạn phải được trả không dưới số lương tối thiểu là \$6.75 một giờ, dù là việc làm của bạn được tính theo giờ, ăn cái, theo hoa hồng, hay theo một cách tính nào khác. Ngoại trừ một ít trường hợp, mọi lương bổng phải được trả đúng hạn ít nhất hai lần mỗi tháng theo ngày trả lương thường lệ.

2 **Quyền được hưởng 10 phút nghỉ giải lao.** Bạn phải được phép lấy 10 phút nghỉ giải lao cho mỗi bốn giờ làm việc hoặc tỷ lệ theo số giờ vào giữa mỗi buổi làm việc. Nếu chủ nhân không cung ứng giờ nghỉ giải lao cho bạn họ phải trả thêm cho bạn một giờ lương tính theo tiền lương thường lệ cho mỗi ngày làm việc không được nghỉ giải lao.

3 **Quyền được nghỉ để ăn.** Bạn được quyền nghỉ ít nhất là 30 phút để ăn nếu bạn làm trên 5 tiếng đồng hồ. Bạn phải được rời khỏi mọi bồn phạt trong công việc trong lúc bạn đi ăn. Cứ mỗi ngày làm việc bạn không được nghỉ để ăn, hoặc vẫn phải làm việc trong giờ ăn, chủ nhân phải trả thêm cho bạn một giờ lương tính theo tiền lương thường lệ.

4 **Quyền khai hồ sơ đòi bồi thường nếu bạn bị thương trong công việc.** Về đơn từ, tin tức, và sự giúp đỡ làm hồ sơ đòi bồi thường, xin bạn hãy gọi số điện thoại miễn phí 1-800-736-7401 hoặc vào trang mạng lưới internet www.dir.ca.gov, và bấm vào chỗ Division of Workers' Compensation. Bạn có quyền tiến hành việc đòi bồi thường và được bảo vệ để không bị chấm dứt công việc.

5 **Quyền được cung cấp tất cả các dụng cụ cần thiết để làm công việc.** Dụng cụ phải được cung cấp và bảo trì bởi chủ nhân và bạn không phải trả phí tổn nào cả. Tuy nhiên nếu bạn được hưởng lương gấp đôi lương tối thiểu thì bạn có thể bị đòi hỏi phải cung cấp và bảo trì các dụng cụ dùng tay mà công việc kinh doanh hay nghề thủ công đòi hỏi.

6 **Quyền nhận được cùi phiếu lương (pay stub) hay giấy báo lương bổng (wage statement) mỗi khi được trả lương.** Dù bạn được trả lương bằng chi phiếu, bằng tiền mặt, hay bằng cách nào khác, bạn cũng phải nhận được cùi phiếu lương hoặc một giấy báo trong đó có ghi tên chủ nhân, địa chỉ và điện thoại, tên bạn và số an sinh xã hội ngoài một số các sự việc khác; số tiền lương sổi (gross wage), các loại khấu trừ, và thời gian làm việc được trả tiền. Nếu bạn được trả theo ăn cái thì giấy báo lương phải cho thấy số đơn vị đã làm và số tiền thù lao cho mỗi đơn vị. Bạn có quyền được trả lương theo thời gian ấn định thông thường và chủ nhân phải theo đúng ngày trả lương đã ấn định.

7**Quyền được trả lương mỗi lần chủ nhân đòi bạn đến làm việc.**

Mỗi ngày làm việc mà chủ nhân đòi bạn tới làm, và bạn đã tới làm nhưng bạn chỉ được làm không đầy phân nửa số việc làm thường lệ trong một ngày, thì bạn phải được trả nửa ngày làm việc, nhưng không bao giờ được trả dưới 2 tiếng đồng hồ hay trên 4 tiếng đồng hồ lương làm việc thường lệ.

8**Quyền được chủ nhân trả lương ngay ngày bạn bị chấm dứt công việc, hoặc trong vòng 72 tiếng đồng hồ khi bạn tự động xin nghỉ việc.**

Nếu bạn bị chấm dứt công việc chủ nhân phải trả tất cả tiền lương còn thiếu bạn ngay tức khắc. Nếu bạn tự nguyện xin nghỉ việc mà không có thông báo trước 72 tiếng đồng hồ thì chủ nhân phải trả tiền cho bạn trong vòng 72 tiếng đồng hồ. Nếu chủ nhân không trả đúng hạn như vậy thì sẽ bị phạt và bị bắt buộc phải trả cho bạn một số tiền tương đương với số lương hằng ngày của bạn cho mỗi ngày trễ hạn (cộng lại tối đa là 30 ngày).

9**Quyền làm hồ sơ đòi lương, làm hồ sơ khiếu nại về sự bị kỳ thị, hoặc xin tiếp chuyện với chánh sở lao động không cần biết tình trạng di trú của bạn và không phải sợ bị chủ nhân trả thù.**

Bạn có quyền tiến hành thủ tục đòi lương (mà không bị trả thù), tham dự phiên xử về việc đòi lương chưa được trả và cuộc điều tra về những phàn nàn về sự trả thù. Bạn có thể thảo luận các vấn đề lao động với cơ quan DLSE và/hoặc với chủ nhân dưới sự bảo vệ của luật pháp, và chủ nhân của bạn không thể sa thải, giáng cấp, ngưng việc hay trừng phạt bất cứ cách nào vì lý do này. Bạn có thể làm hồ sơ khiếu nại lên chánh sở lao động để trở lại làm việc, truy lãnh lương, và các biện pháp bồi thường thích hợp nếu bạn cảm thấy bạn bị sa thải vì bạn đã làm những việc nói trên.

Góp ý về đòi tiền lương: Giữ riêng cho bạn báo cáo giờ làm việc.

Hãy ghi hằng ngày giờ bắt đầu làm việc, giờ chấm dứt, giờ ăn, giờ nghỉ giải lao, và tổng số giờ đã làm. Ghi ra số tiền thù lao cho công việc, hoặc số tiền lương mỗi giờ nếu bạn được trả lương theo giờ.

Hình ảnh do Robert Gumpert

Hãy liên lạc với các cơ quan thực thi tiêu chuẩn lao động ở địa phương về các tin tức liên hệ tới luật lao động, về sự giúp đỡ và về việc lấy mẫu đơn khiếu nại:

Bakersfield	(661) 395-2710 5555 California Avenue, Suite 200, 93309
El Centro	(760) 353-0607 1550 West Main Street, 92243
Eureka	(707) 445-6613 619 Second Street, Room 109, 95501
Fresno	(559) 244-5340 770 East Shaw Avenue, Suite 315, 93710
Long Beach	(562) 590-5048 300 Oceangate, Suite 302, 90802
Los Angeles	(213) 620-6330 320 West 4th Street, Suite 450, 90013
Oakland	(510) 622-3273 1515 Clay Street, Suite 801, 94612
Redding	(530) 225-2655 2115 Civic Center Drive, Room 17, 96001
Sacramento	(916) 263-1811 2031 Howe Avenue, Suite 100, 95825
Salinas	(831) 443-3041 1870 North Main Street, Suite 150, 93906
San Bernardino	(909) 383-4334 464 West Fourth Street, Room 348, 92401
San Diego	(619) 220-5451 7575 Metropolitan Drive, Suite 210, 92108
San Francisco	(415) 703-5300 455 Golden Gate Avenue, 8th floor, 94102
San Jose	(408) 277-1266 100 Paseo de San Antonio, Room 120, 95113
Santa Ana	(714) 558-4910 28 Civic Center Plaza, Room 625, 92701
Santa Barbara	(805) 568-1222 411 East Canon Perdido Street, Room 3, 93101
Santa Rosa	(707) 576-2362 50 "D" Street, Suite 360, 95404
Stockton	(209) 948-7770 31 East Channel Street, Room 317, 95202
Van Nuys	(818) 901-5315 6150 Van Nuys Blvd., Room 206, 91401

Cal/OSHA
1-800-963-9424
Cal/OSHA văn phòng
địa phương:

Bắc California
(916) 263-0704
San Diego
(619) 767-2060
Los Angeles
(562) 944-9366
San Francisco Bay Area
(510) 622-2891

Lương tối thiểu:
1-888-275-9243 (ASK-WAGE)
Điện thoại phổ biến về
lương bổng:
(415) 703-4774

Tin tức đơn giản hóa trong tờ quảng bá này được cung cấp cho bạn từ luật lệ của California về lương bổng, giờ và điều kiện làm việc: Nó không phải là những giải thích hợp pháp về bộ luật lao động, bộ luật hành chính hay luật lương bổng của sở an ninh kỹ nghệ. Luật lao động của California có thể tìm thấy bằng cách liên lạc với cơ quan thực thi tiêu chuẩn lao động hoặc vào trang mạng lưới internet:

www.dir.ca.gov
www.workitout.ca.gov

(REV. 10/2002)